

Carlo Zecchi la pupitrul Filarmonicii

Prezența periodică a lui Carlo Zecchi în București, fie la pupitrul Filarmonicii, fie la acela al Orchestrei simfonice a Radioteleviziunii, a devenit o tradiție cu atât mai îmbucurătoare, cu cât concertele sale constituie întotdeauna evenimente majore ale stagiunii. Așa a fost în 1971/1972 — când maestrul italian a dirijat două concerte la Filarmonică și trei la Radio — și tot așa în aceste zile de decembrie 1973, când a revenit sub cupola Ateneului, pentru a deține bagheta în două concerte consecutive ale Filarmonicii. Programele sale au avut o structură de o unitate monolitică: primul a fost dedicat clasicismului vienez, reprezentat prin lucrări de Haydn, Mozart și Beethoven, în timp ce al doilea a pornit de la Beethoven — ca deschizător al orizonturilor romantismului — și s-a extins la corifeii romantici Schumann și Brahms. Interesul concertelor nu s-a limitat însă numai la construcția programelor, ci a constat înainte de toate în realizarea dirijorală, pe care Carlo Zecchi știe întotdeauna s-o ridice spre zonele superioare ale artei interpretative. Se poate afirma cu certitudine că Zecchi este unul dintre conducătorii cei mai avizați ai stilului marilor clasici (termen luat într-un sens mai larg, care include și pe romantici), ca urmare a celor zece ani petrecuți la Berlin, între 1924 și 1933, când viața muzicală a capitalei germane era dominată de asemenea personalități de imens prestigiu ca dirijorii Furtwängler, Kleiber, Klemperer, Blech, Böhm, Bruno Walter sau ca pianistii Edwin Fischer și Arthur Schnabel, cu toții interpreți desăvârșiți ai muzicii clasice. La cei 70 de ani, impliniți în 1973, Zecchi se dovedește a dispune de o uimitoare tinerețe spirituală și de o nepuizabilă forță de comunicare, prin care transmite tot ce a asimilat de la ilustrele sale modele și a acumulat printr-o experiență de o viață. El știe să imprime interpretărilor sale o vitalitate ritmică irezistibilă, modelând totodată liniile melodice cu o plasticitate exemplară, care le asigură expresivitatea cea mai adecvată. Prezentată în felul acesta, muzica lui Haydn (*Simfonia nr. 49 în fa minor „Pasiunea”*) capătă întreaga savoare originală, amplificată prin efortul colectiv al unei orchestre de mare amploare. Instrumentiștii Filarmonicii au obținut, într-adevăr, o execuție ireproșabilă sub toate aspectele: precizie a atacului, inflexibilitate a pulsației ritmice, energie a accentelor, cursivitate a frazelor. Din păcate, însă, concentrarea atenției lor pe o durată de timp mai întinsă nu pare a fi fost suficient exersată în vremea din urmă, căci în Beethoven (*Simfonia nr. 4 în Si bemol major*) o serie de neglijențe în atac și de impurități de intonație — mai ales la compartimentele suflătorilor — au riscat să de-regleze întreaga desfășurare muzicală, readusă la „linia de plutire” abia în spiritualul Final.

În programul al doilea, Brahms a fost prezentat cu o lucrare cvasi-inedită din tinerețe (*Serenada nr. 2 în La major, op. 16*), scrisă la 27 de ani, în spiritul divertismentelor lui Haydn și Mozart. Cu toate acestea, ambianța este întrucîtva încheșată (cu excepția Rondoului final), mai ales ca urmare a faptului că Brahms a exclus cu desăvîrșire viorile din orchestră, acordînd un rol de prim plan violinelor. Execuția s-a ridicat aci la nivelul exigențelor impuse de stilul specific al autorului dar a atins culmi de strălucire în Schumann (*Simfonia nr. 4 în re minor, op. 120*), dirijat cu o mare suplețe, fără acea rigiditate solemnă, pe care i-o imprimă chiar șefi de orchestră renumiți. La Zecchi, lucrarea s-a animat în ritmuri tinerești, iar orchestra s-a lăsat cucerită de entuziasmul contagios al maestrului septuagenar, încheind programul celui de-al doilea concert cu aceeași virtuozitate colectivă cu care a parcurs paginile Simfoniei de Haydn în deschiderea celui dinții.

Soliștii celor două seri ne-au adus satisfacții pe măsura celor pricinuite de eminentul muzician oaspete. În *Concertul nr. 17 în Sol major KV 453* de Mozart, Maria Fotino a avut o claritate a elocuțiunii, care a subliniat în mod remarcabil perfecțiunea articulației formale a lucrării, fără a neglija reliefaarea clar-obscurului care evocă pe alocuri — printre motivele structurate aparent cu o limpezime cristalină, fără nici un subînțeles — ecourile unei drame existente în subtext. O veritabilă surpriză ne-a produs-o tînărul (de nici 20 de ani) Vlad Conta, care a avut temeritatea să aleagă pentru debutul său tocmai *Concertul nr. 5 în Mi bemol major, op. 73* de Beethoven, un adevărat concert al concertelor de pian! Îndrăzneala i-a fost însă răsplătită cu prisosință, căci Vlad Conta s-a dovedit a fi nu numai un virtuos înnăscut, capabil să domine cu autoritate toate dificultățile tehnice considerabile ale lucrării, ci și un interpret în adevăratul înțeles al cuvîntului, înzestrat cu o viziune de ansamblu, un simț al stilului, o logică inspirată a cîntului, rareori întîlnite la o asemenea vîrstă fragedă. Succesul său de public a subliniat deopotrivă meritele sale indiscutabile, cit și curajul conducerii Filarmonicii „George Enescu” de a desemna unui maestru de talia lui Carlo Zecchi un solist debutant. Virtuțile senectuții și cele ale juvenilității s-au unit însă în această seară într-o pilduitoare comuniune de intenții, puse în slujba reliefării a tot ceea „Imperialul” beethovenian cuprinde ca bogăție de gîndire și de sensibilitate. Din acest punct de vedere, colaborarea dintre cei doi muzicieni din generații extreme a constituit un exemplu și un îndemn.

EDGAR ELIAN